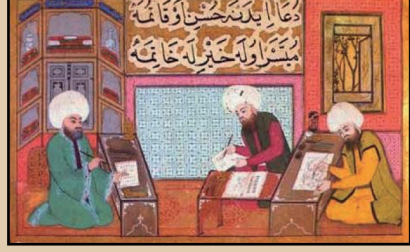

TAŞKÖPRİZÂDE
KEMÂLEDDÎN
MEHMED

ŞERH-İ HADÎS-İ ERBAÎN TERCÜMESİ

Hazırlayan
Mustafa Sefa Çakır

TAŞKÖPRİZÂDE KEMÂLEDDİN MEHMED

ŞERH-İ HADÎS-İ ERBAÎN TERCÜMESİ

Hazırlayan: **Mustafa Sefa Çakır**

Taşköprîzâde
Kemâleddîn Mehmed

ŞERH-İ HADÎS-İ ERBAÎN TERCÜMESİ

Hazırlayan
Mustafa Sefa Çakır

© 2019, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 73
Edebiyat: 30

ISBN 978-605-4635-71-9
Sertifika No: 18188

Birinci Baskı:
İstanbul, 2019

Yazar:
Taşköprüzâde Kemâleddin Mehmed

Hazırlayan:
Mustafa Sefa Çakır

Editör:
İsmet İpek

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Sayfa Düzeni:
DBY Ajans

Kapak Uygulama:
Emre Güngör

Kapak Minyatür:
Nakkaş Hasan Paşa'yı Tâlikizâde Mehmed Subhî ve bir hat-tatla birlikte çalışırken tasvir eden bir minyatür (Şehnâme-i Mehmed-i Sâlis, TSMK, Hazîne, nr. 1609, vr. 74a)

*Du'â idene hüsn-i evkâtıma
Müyesser ola hayr ile hâtime*

Baskı/Cilt:
Mikyas Basım Yayın Matbaacılık (Sertifika No: 35532)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Taşköprüzâde Kemâleddin Mehmed ; Şerh-i Hadîs-i Erbaîn Tercümesi

Hazırlayan: Mustafa Sefa Çakır

İstanbul : DBY Yayınları, 2019.

118 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 73) ___ Dizin var

ISBN 978-605-4635-73-3

1- Edebiyat 2- Hadis 3- Dört Halife

İçindekiler

Ön Söz	9
Giriş	13

Birinci Bölüm**Kırk Hadîs ve Türk Edebiyatındaki Yeri**

1. Hadîs Tanımı ve Tarihi	15
2. Edebî Bir Tür Olarak Kırk Hadîs ve Gelenekteki Yeri	17
3. Türk Edebiyatında Kırk Hadîs	19
3.1. Osmanlı Dönemi Kırk Hadîs Çalışmaları	21
3.2. Cumhuriyet Dönemi Kırk Hadîs Çalışmaları	23
3.3. Cumhuriyet Döneminde Kırk Hadîs Üzerinde Bilimsel Çalışmalar	25

İkinci Bölüm**Taşköprüzâde Kemâleddin Mehmed Bin Ahmed'in Hayatı ve Şerh-i Hadîs-i Erbaîn Tercümesi**

1. Taşköprüzâde Kemâleddin Mehmed Bin Ahmed'in Hayatı	27
1.1. Ailesi	27
1.2. Doğumu	28
1.3. Eğitimi ve Hocaları	28
1.4. Görevleri	29

1.5. Ölümü.....	29
1.6. Edebî Kişiliği.....	30
1.7. Eserleri	31
2. Şerh-i Hadîs-i Erbaîn Tercümesi	31
2.1. Müellifin İsmi Tashîh	31
2.2. Eserin Yazılış Sebebi ve Yılı.....	32
2.3. Eserin Sunulduğu Padişah.....	33
2.4. Eserin İçeriği.....	35
2.5. Eserin Üslûbu	36
2.6. Nüsha Tanıtımı	41

Üçüncü Bölüm

Şerh-i Hadîs-i Erbaîn Tercümesi Transkripsiyonlu Metni

1. Transkripsiyonlu Metnin Oluşturulmasında İzlenen Yol.....	43
2. Şerh-i Hadîs-i Erbaîn Tercümesi	45
Sonuç	97
Kaynakça	99
Metinde Geçen Kırk Hadisin Tablosu	105
Sözlük	111
Şahıs ve Eser Dizini	117

Ön Söz

Yazı, insanlar tarafından binlerce yıldır kullanılagelen bir iletişim aracıdır. Aynı zamanda büyük bir kültür taşıyıcısı olarak da karşımızda durmaktadır. O, ilk başta sadece ihtiyaca cevap verir bir halde iken sonraki yüzyıllarda bir sanat haline gelmiş ve edebiyat oluşmuştur.

Yazının gücüne rağmen bazı kültürlerde söz hep daha baskın çıkmıştır. Bizim de çalışmamızın konusunu oluşturan Hz. Peygamber'in hadîsleri yani sözleri böyle bir kültüre ait bir toplum içerisinde ortaya çıkmıştır. Arap, Fars ve Türk edebiyatında yüzlerce yıldır yapılan kırk hadîs çalışmaları sözün ve yazının bulunduğu, kaynaştığı ve ayrılmaz bir bütün haline geldiği bir alandır.

Divan edebiyatında köklü bir medeniyetin izlerini süreriz. Onda ihtişamlı dönemlere ait zarif bir doku buluruz. Bu takip bizi onun kaynaklarına götürdüğünde görürüz ki Kur'an-ı Kerim'in ayetleri ve Hz. Peygamber'in hadîsleri bu edebiyatın oluşmasında en büyük paya sahiptir.

Bu paydan nasibini müstakil olarak alan bir eseri edebiyat dünyamıza kazandırmış olmayı önemsiyoruz. 16. yüzyılın son yarısında ve 17. yüzyılın ilk çeyreğinde yaşamış bir âlim, şâir ve kazasker olan Taşköprizâde Kemâleddîn Mehmed Efendi'nin Şerh-i Hadîs-i Erbaîn Tercümesi'ni ele alacağımız bu çalışmamız giriş ve üç bölümden oluşmaktadır.

İlk bölümde “Kırk Hadîs ve Türk Edebiyatındaki Yeri”ni işledik. Hadîsin tanımı ve tarihinden yola çıkarak kırk hadîs geleneği üzerinde durduk ve Türk edebiyatındaki yerini ortaya koyduk. Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerindeki kırk hadîs çalışmalarına değindik ve bu konudaki bilimsel çalışmaları zikrettik.

İkinci bölümde müellif ve çalışmamıza konu olan Şerh-i Hadîs-i Erbaîn Tercümesi hakkında ayrıntılı bilgiler verdik. Devlet kademelerinde önemli yerlere gelmiş, padişahlara hocalık yapmış bireylere sahip köklü bir aileden gelmesi hasebiyle Kemâleddîn Efendi’nin hayatını dedelerinden başlayarak inceledik. Daha sonra kendisinin hayatından, eğitiminden, görevlerinden, edebî kişiliği ve eserlerinden bahsettik.

Üçüncü bölümde ise metnin transkripsiyonunu yaptık. Transkripsiyonlu metinde sayfa ve satır numaralarını da vererek asıl metine başvurdaki kolaylığı sağladık. Metinde geçen kırk hadîsi bir tablo halinde çalışmamızın sonuna koyduk.

Taşköprîzâde, eserin telif sebebini şöyle anlatmaktadır; Anadolu kazaskerliğinden yeni ayrıldığı bir zamanda dönemin padişahı I. Ahmed’in tercüme emrini almıştır. Tercümesi istenen eser Hz. Ali hakkında Farsça olarak kaleme alınmış ve birer rubai ile açıklanmış kırk hadîstir. Tercümeye başladıktan sonra görülür ki eserin içindeki hadîslerin çoğu Şia tarafından Hz. Ali’ye muhabbet izharı için uydurulmuş hadîslerdir. Taşköprîzâde, ne kadar övülse de Hz. Ali’nin bu övgüleri hak edeceğini, ancak Hz. Peygamber’e hadîs uydurmanın da ne kadar tehlikeli bir iş olduğunu belirtir ve “Kim kasten benim adıma bir yalan uydurursa cehennemdeki yerini hazırlasın” hadîsini zikreder. Bu sebeple hepsini tercümeye cüret gösteremeyeceğini söyleyerek sahih olanları tercüme etmek üzere padişaktan izin alır. Daha sonra diğer raşid halifeler için kendisi onar hadîs ekleyerek bu eseri meydana getirir.

Dört halife hakkında onar hadîsten oluşan bu eser çalışmamızda edebî yönden ele alınmıştır. Eserin hadîs ilmi yönünden çalışılması

alanın uzmanlarınca yapılmalıdır. Eserde kaynakları, sıhhat derecesi iyice irdelenmesi gereken bazı rivayetlerle karşılaşmaktayız. Yaşadığı dönemde kazaskerlik makamına kadar yükselmiş, hatta bir ara şeyhülislam olma ihtimali görülmüş bir kişinin hadîsleri nasıl seçtiği, ele alış biçimi veya hadîslerin sahih olup olmadığı ilgi çekici bir çalışma olabilir.

Aynı zamanda yüksek lisans tezimi alan bu çalışmada ve Samsun yıllarımda benden desteklerini esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Yakup Poyraz’a, doktora döneminde ve sonrasında ilminden her zaman istifade etmeye çalıştığım değerli hocam Prof. Dr. Mehmet Arslan’a, bugüne kadar yetişmemizde emeği olan tüm hocalarıma, metnin Arapça ve Farsça kısımlarında yardımlarını aldığım Sayın Melih Ahışhalı beyefendiye, ilgisi ve nezaketi sebebiyle DBY Yayınları yöneticisi İrfan Güngörür beyefendiye, manevi desteğim olan anneme, babama ve eşime teşekkürlerimi sunarım.

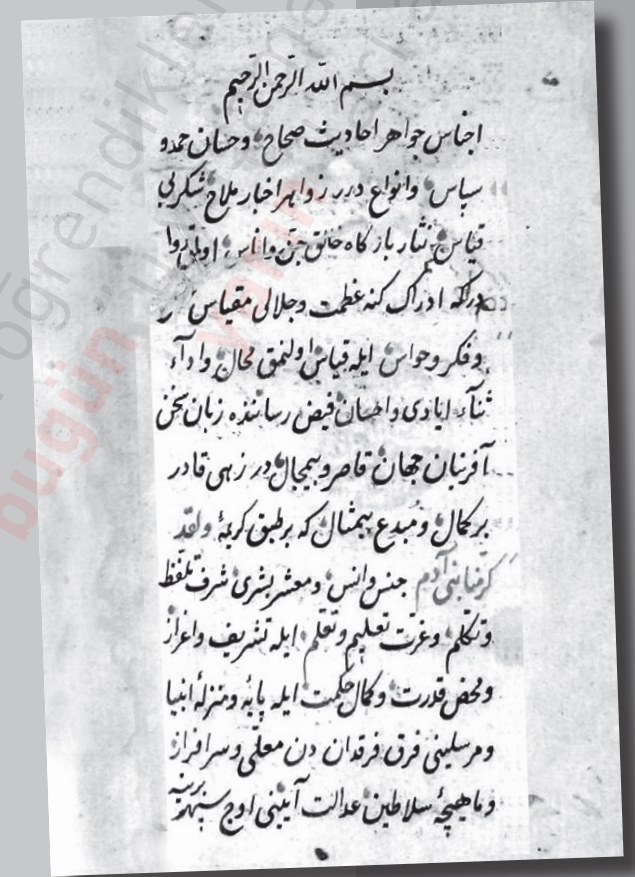
Mustafa Sefa ÇAKIR

Sivas, 2019

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

Şerh-i Hadîs-i Erbaîn Tercümesi

Transkripsiyonlu Metin

[1b]

(1) Bismillāhirrahḡānirrahḡīm

(2) Ecnās-ı cevāhir-i eḡādīs-i şıḡāḡ u ḡisān-ı ḡamd u (3) sipās ve envā‘ -ı dūreri-zevāhir-i aḡbār-ı melāḡ, şükr-i bī- (4) kıyās, nişār-ı bārgāḡ-ı ḡālīk-ı cinn u inās olmaḡ revādur ki idrāk-i künh-i ‘azamet ü celālī miḡyās (6) ve fikr ü ḡavāss ile kıyās olunmaḡ muḡāl ve edā-i (7) şenā-i iyādī vü iḡsān, feyż-resānende-i zebān-ı sūḡān-āferīnān-ı cihān, ḡāşır u bī-mecāldür, zihī ḡādir-i (9) ber-kemāl ve mübdī‘ -i bī-mişāl ki ber-ḡbaḡ-ı kerīme-i **ve leḡad** (10) **kerremnā benī ādem**¹-i cins ü ins ve ma‘şer-i beşeri, şerefi-telaffuz (11) u tekellüm ve ‘izzet-i ta‘līm ü te‘allüm ile teşrīf ü i‘zāz (12) ve maḡz-ı ḡudret ü kemāl-i ḡikmet ile pāye vü menzile-i enbiyā (13) vü mürselīni farḡ-ı ferḡadāndan mu‘allā vü ser-efrāz (14) ve māḡiçe-i selāḡin-i ‘adālet-āyīni evc-i sipihri-berīne [2a] (1) hemser u berāber itmekle mümtāz eyledi.

1 وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا

“Andolsun, biz Âdemoḡlunu yücelttik; onları karada ve denizde (çeşitli araçlarla) taşıdık; temiz, güzel şeylerden rızıklandırdık ve yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık.” (İsra Suresi, 70)

Nazm:

- (2) Ez ihsân-ı ü âdemî yâft câh
Yekî şod peyamber yekî pâdişâh
- (3) Şod ez hikmeteş mülk ü dîn tev'emân
Nebâşend ez hem cüdâ in u ân

(4) Tercüme li-münşi'ihî:

- Cihân mülkin itdi Hudâ çünki var
(5) Buyurdu anı kim ola üstüvâr
İdüp enbiyâyı şerî'atla (6) irsâl
Anuñla cihân buldı nazm u qarâr
- (7) Selâtine virdi hilâfet Hudâ
Ki 'adliyle 'âlem ola (8) pâyidâr²

Nesr:

Ve vürüd-ı dürüd-ı miskiyyetu'l-fevâ'ih (9) ve şilât-ı şalât-ı 'anberiyetü'r-revâ'ih, ol bânî-i mebnî-i (10) hâne-i dîn-i muhkemü'l-esâs ve mi' mâr-ı kâr-hâne-i kaşr-ı şer' -i (11) bî-indirâs hâmil-i esrâr-ı ğayb ve resânende-i ahbâr-ı (12) lâ-rayb sultân-ı taht-gâh-ı **lî ma'allâh**³ ve mazhar-ı teşrîf-i (13) **li-yağfireleka'llâh**⁴ şahib-i mekân-ı **fe kâne kâbe** (14) **kavseyni ev ednâ**⁵ hürşid-i âsumân-ı risâlet ü iştıfâ a' nî (15) Hâzret-i Muhammed Muştafâ 'aleyhi mine's-şalâvâti ezkâhâ (16) ve

² Son beyit asıl metinde nesr başlığı altında ve tek satırda yazılmıştır, tarafımızdan bu şekilde düzeltilerek ve şiire eklenerek yazılmıştır.

³ لِي مَعَ اللَّهِ وَقَتَّ لَا يَسْعُنِي فِيهِ نَبِيٌّ مُرْسَلٌ وَلَا مَلَكٌ مُقْرَبٌ
“Benimle Allah arasında öyle bir vakit vardır ki ona ne bir gönderilmiş nebi ve ne de mukarreb bir melek ulaşabilir.”

⁴ لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَبِمَا نَعَمْتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا
“Böylece Allah senin geçmiş ve gelecek günahını bağışlasın, üzerindeki nime-tini tamamlasın ve seni dosdoğru bir yola iletsin.” (Fetih Suresi, 2)

⁵ فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى
“Nitekim (ikisi arasındaki uzaklık) iki yay kadar (oldu) veya daha yakınlardı.” (Necm Suresi, 9)

Kaynakça

- ACLUNÎ (1988). *Keşfü'l-Hafâ ve Müziliü'l-İlbâs Amme'stehera Mine'l-Ehâdîsi Alâ Elsineti'n-Nâs*, Lübnan-Beyrut.
- AKAY, Hasan (1989). “Nâbî'nin Manzum Kırk Hadis Tercümesi”, *İslâmi Edebiyat*, Sayı, 2, ss. 9-13.
- AKSOY, Hasan (1991). *Mustafa Ali'nin Manzum Kırk Hadis Tercüme-leri*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfi Yayınları.
- AKSU, Cemal (2004). “Hanîf'in Manzum Kırk Hadis Tercümesi Şerhi”, *İlmî Araştırmalar*, Sayı, 17, ss. 17-34.
- AŞKIN, Mehmet (1989). *Darekutnî'nin Kırk Hadis Adlı Eseri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ATA, Aysu (1998). *Nehcü'l-Ferâdis, Cennetlerin Açık Yolu III (Dizin-Söz-lük)*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- AVCI, İsmail (2007). *Hazîni'nin Manzum Şerh-i Hadis-i Erbaîn Tercümesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CEYHAN, Âdem (2003). “Usûlî'nin Hadis ve Vecize Tercüme-leri”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi TDE Dergisi*, Sayı, 30, ss. 147-188.
- CİHAN, Sadık (1980). “Taşkoprüzâde Ahmed Efendi'nin 'Letaifü'n-Nebî' İsimli Kırk Hadisi” *Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Dergisi*, Sayı, 4, ss. 41-77.

- CİHAN, Sadık (1991). “Nüzhet Ömer Efendi ve Hadîs-i Erba’în Tercümesi”, *On Dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı, 5, ss. 35-67.
- CİHAN, Sadık (1997). “Şeyhî ve Hadîs-i Erba’în Tercümesi”, *On Dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı, 9, ss. 5-27.
- DUMAN, Ali (2004). “Taşköprüzâde Ahmed Efendi ve Mevzu`âtu`l-`Ulûm`da Yer Alan usul ve Fıkh ile İlgili İlimler”, *Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, cilt, 3, Sayı, 5, ss. 47-64.
- DURAK, Hasan Hüseyin (2002). *Uşûrî'nin Kırk Hadîs Şerhinin Tahkik, Tahrîc, Terceme ve Tenkidi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DURMAZ, Ahmet (1976). *Urfalı Nüzhet Bin Ömer Efendi (Hayatı, Eserleri) ve Erbaîni*, Yayınlanmamış Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi.
- FIRAT, İbrahim (1998). *Beyhakî'nin Kitâbü'l-Erba'in'i (Tahkik, Tahrîc ve Takdîm)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜLTEKİN, Ayşe (1996). *İsmail Hakkı Bursevî'nin Kırk Hadîs Şerhi Üzerine Tahrîc ve Tenkid Çalışması (Son 20 Hadis)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜLTEKİN, Hikmet (1996). *İsmail Hakkı Bursevî, Kırk Hadîs Şerhi Transkripsiyonu ve Hadîslerin Tahrîc ve Tenkid Kritiği (İlk 20 Hadis)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İMAMOĞLU, Abdullah Taha (2013). “Cumhuriyet Dönemi Osmanlı Hadîs Araştırmaları”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt 11, Sayı 21, s. 165-189.
- İPŞİRLİ, Mehmet (2011). “Taşköprüzâde Kemaleddin Efendi”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, cilt, 40, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- İsmail Hakkı Bursevî (1999). *Şerh-i Hadîs-i Erbaîn*, Haz.: Mustafa Utku, Bursa: Uludağ Yayınları.

- KANDEMİR, M. Yaşar (2002). “Kırk Hadis”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, cilt, 25, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- KARADAVİ, Yusuf (2008). *Sünneti Anlamada Yöntem*, İstanbul: Nida Yayıncılık.
- KARAHAN, Abdülkadir (1952). “Hadîs-i Erba’în Nev’inin Doğuşu ve Âmilleri”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, cilt, 1, Sayı, 1, ss. 76-82.
- KARAHAN, Abdülkadir (1952). “Tercüme Edebiyatından Nümûneler Üzerine Çalışmalar I: Câmî'nin Erba’în'i ve Türkçe Tercümelere”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi TDE Dergisi*, cilt, 4, Sayı, 4, ss. 345-371.
- KARAHAN, Abdülkadir (1953). “Hakanî'nin Kırk Hadîs Tercümesi”, *Türk Dili*, Sayı, 16, ss. 199-203.
- KARAHAN, Abdülkadir (1953). “Tercüme Edebiyatından Nümûneler Üzerine Çalışmalar II: Türk Edebiyatında Arapçadan Nakledilmiş Kırk Hadîs Tercüme ve Şerhleri”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi TDE Dergisi*, cilt, 5, ss. 59-84.
- KARAHAN, Abdülkadir (1978). “Abdurrahman Câmî'nin Seyyid Osmanzâde Tarafından Tercüme Edilmiş Bilinmeyen Bir Kırk Hadîs Tercümesi”, *Atatürk Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi Dergisi Prof. M. Tayyib Okç Armağanı*, ss. 71-86.
- KARAHAN, Abdülkadir (1991). *İslâm-Türk Edebiyatında Kırk Hadîs*, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- KAŞIKÇI, Ali Rıza (2006). *Kırk Hadis*, Haz. Mahmut Kanık-Fatma Z. Kavukçu, Ankara: Hece Yayınları.
- KILIÇ, Müzahir (1993). *Hâkânî: Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Hadîs-i Erba'in'in Tenkitli Metni*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KILIÇ, Müzahir (2001). “Edebiyat Tarihi Bakımından Kırk Hadîsler”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi Prof. Dr. M. Sadi Çoğenli Özel Sayısı*, Sayı, 8, ss. 93-101.
- KOÇYİĞİT, Talat (1998). *Hadis Tarihi*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- KORKMAZ, Seyfullah (2001). “Nâbî’nin Manzûm Kırk Hadîs Tercüme-leri”, *Türk Kültürü*, Sayı, 459, ss. 404-420.
- KÖSE, Semra (2001). *Nev’î’nin Üç Eseri: Nevâ-yı Uşşâk, Fasliin fi-fazâilet’il-Işk, Terceme-i Hadîs-i Erba’in*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KÜÇÜK, Sebahattin (1997). “Münîf’in Kırk Hadîs Tercümesi”, *Ankara Üniversitesi DTCF Türkoloji Dergisi*, cilt, 12, Sayı, 1, ss. 89-107.
- KÜRKÇÜOĞLU, Kemal Edip (1951). *Fuzûlî Kırk Hadis Tercümesi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- NEVEVÎ (1990). *Kırk Hadis Tercüme ve Şerhi*, Trc.: İbrahim Hatiboğlu, İstanbul: İnsan Yayınları.
- NİYAZIOĞLU, Ahmed Cemâl (1994). *Tirmizî’den Erbaîn Hadîs*, İzmir: Anadolu Matbaası.
- ÖZKES, İhsan (1997). “Somuncu Baba (Şeyh Hamid Veli) ve Kırk Hadis Şerhi”, *Somuncu Baba ve Es-Seyyid Osman Hulûsî Efendi Sempozyumu Tebliğleri*, (Mayıs 1991, Darende/Malatya), Ankara: ss. 25-28.
- ÖZKÜRKÇÜLER, Ayşe (1998). *Şeyh Sadreddin Konevî’nin Hadisçiliği ve Şerhu’l- Erba’ine Hadîsen Adlı Eseri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZEL, İsmet (2007). *Kırk Hadis*, İstanbul: Şule Yayınları.
- Sadreddin Konevî (2002). *Şerh-i Hadîs-i Erbaîn*, Trc.: Ekrem Demirli, İstanbul: İz Yayıncılık.
- SEVGİ, Ahmet (1988). “Âşık Çelebi’nin Kırk Hadîs Tercümesi Üzerine Bir İnceleme”, *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı, 2, ss. 43-53.
- SEVGİ, Ahmet (2001). “Azmi’nin Hadîs-i Erba’in Tercümesi”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı, 9, ss. 107-132.
- SEVGİ, Ahmet (1993). “Câmî’nin Kırk Hadîs’inin Türkçe ve Arapça Manzûm Bir Tercümesi Üzerine”, *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi Âmil Çelebioğlu Armağanı*, Sayı, 7, ss. 517-536.

- SEVGİ, Ahmet (1988). “Mevlânâ Cemâl Efendi’nin Manzûm Kırk Hadîs Tercümesi”, *İslâmî Edebiyat Dergisi*, Sayı, 3, ss. 25-27.
- SEVGİ, Ahmet (1990). “Müfid’in Arapça Manzûm Kırk Hadîs Şerhi”, *İslâmî Edebiyat*, cilt, 3, Sayı, 1, ss. 9-13.
- SEVGİ, Ahmet (1999). *Molla Câmî’nin Erba’in’i ve Manzûm Türkçe Tercüme-leri*, Konya.
- SEVGİ, Ahmet (1993). *Tuhfetü’l-İslâm (Manzûm Kırk Âyet ve Kırk Hadîs Tercümesi)*, Konya.
- SİDDİKİ, Muhammad Zubayr (1966). *Hadis Edebiyatı Tarihi*, İngilizceden tercüme eden: Yusuf Ziya Kavakçı, İstanbul: İrfan Yayınevi.
- ÜNAL, İsmail Hakkı (1999). “İslâm Kültüründe Kırk Hadîs Geleneği ve Şeyh Hâmîd-i Veli’nin Hadîs-i Erba’in Şerhi”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, cilt, 39, ss. 137-146.
- YILDIRIM, Selahattin (2000). *Osmanlı’da Kırk Hadis Çalışmaları 1*, İstanbul: Osmanlı Hadis Araştırmaları.
- YILDIZ, Âlim (2003). “Okçu-zâde Mehmed Şâhî ve Manzûm Kırk Hadîs Tercümesi: Ahsenü’l-Hadîs”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, cilt, 27, Kış-İlkbahar, ss. 115-148.
- YILMAZ, Ali (1987). “Edebiyatımızda Kırk Hadisler”, *İlim ve Sanat*, Sayı, 15, ss. 85-88.
- YILMAZ, Hasan Kâmil (1990). *Tasavvufî Hadis Şerhleri ve Konevî’nin Kırk Hadis Şerhi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.

Şahıs ve Eser Dizini

A

- ‘Abdullâh bin ‘Abbâs 94
‘Abdullâh bin ‘Amr bin ‘Âs 63
‘Abdullâh bin ‘Ömer 59
‘Abdurrezâk 61
Aḥmed bin Ḥanbel 90
Aḥmed Ḥân 39, 50
‘Âişe 39, 41, 57, 58, 63, 64, 65, 66, 78, 79
‘Ali 30, 32, 36, 54, 57, 69, 72, 73,
84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92,
93, 94, 95
‘Ammâr bin Yâsir 93
‘Amr bin ‘Âs 62, 63
‘Amr bin Şâs el-Eslemî 87

B

- Berîre 88, 89
Beyḍâvî 77
Bilâl 64, 65
Buḥârî 65, 70, 71, 72, 86

C

- Câbir 67, 68, 81
Ceb râ’îl 62, 63
Cibrîl 59

E

- Ebî Eyyüb 90, 91
Ebu’l-Ḥasanü’l-Ḥal’î 82
Ebu’s-su‘ûd 33, 55
Ebü Bekr 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65,
66, 68, 79, 80, 95
Ebü Cehil 75
Ebü Dâvûd 59
Ebü ‘Amr 94
Ebü ‘Ömer 85, 88
Ebü Hureyre 60, 62, 72
Ebü Ḥâtem 78
Ebü Sa‘îd el-Ḥudrî 82
Ebü Sa‘îd-i Nakḳâş 62
el-Muvâfaqa 95
Enes 17, 61, 74
Er-Riyâzu’n-Nazra Fî Fezâ’ili’l-‘Aşra
61, 62, 63, 64, 66, 67, 69, 73, 74,
75, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 88,
89, 90, 92, 93, 94, 95

F

- Fezâ’îl 83
Fevâ’id 62

H

Hâkimî 84, 93, 94
Hârûn 83, 84, 86, 87
Hasan-ı Başrî 84

İ

İbn-i ‘Abbâs 81, 82, 94
İbn-i ‘Ömer 59, 76, 92
İbnu’s-Semmân 73, 95
İmâm Beğavî 58, 59, 61
İmâm Temmâm 62

K

Kal’î 67
Kemâlî 30, 54
Kemâlüddîn Mehmed bin Ahmed 32, 54
Kur’ân 51, 66

M

Mecma‘ u’l-aḥbâb 69
Mehmed Hân 39, 50
Mesâbîhu’s-Sünne 112, 114
Mesleme bin Yesâr 83
Muḥammed el-Vâsi‘î 80
Muḥammed (s) 38, 40, 42, 48, 62, 63,
72, 73, 75, 76, 80, 93
Murâd-ı ğâzi 54
Müslim 17, 24, 78, 114
Müsned 90
Mûsâ 86, 87

N

Nâfi‘ İbn-i ‘Ömer 76

O-Ö

‘Osmân 30, 36, 39, 40, 50, 57, 75, 76,
77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 96
‘Ömer 36, 57, 59, 65, 66, 67, 68, 69,
70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79,
85, 88, 92

R

Ruḳayye 80

S-Ş

Sa‘d bin Ebî Vakḳâş 69, 86
Şafve 82
Sîret-i Mollâ 69
Sultân Ahmed 52, 96
Şerîk 85
Şîr-i Hudâ 53

T

Taberî 61, 92
Talḥa bin ‘Ubeydullâh 79
Timmizî 40, 62, 64, 66, 68, 69, 76, 81, 92

U-Ü

‘Utbe bin ‘Âmir 66, 67
Ümmü ‘Aḫyye 91
Ümmü Gülşüm 80

Y

Yûsuf 66

Z

Zehabî 83
Züleyhâ 66

ŞERH-İ HADÎS-İ ERBAİN TERCÜMESİ

Taşköprizâde, Anadolu kazaskerliğinden yeni ayrıldığı bir zamanda dönemin padişahı I. Ahmed’in tercüme emrini almıştır. Tercümesi istenen eser Hz. Ali hakkında Farsça olarak kaleme alınmış ve birer rubai ile açıklanmış kırk hadîstir. Tercümeye başladıktan sonra görülür ki eserin içindeki hadîslerin çoğu Şia tarafından Hz. Ali’ye muhabbet izharı için uydurulmuş hadîslerdir. Taşköprizâde, ne kadar övülse de Hz. Ali’nin bu övgüleri hak edeceğini, ancak Hz. Peygamber’e hadîs uydurmanın da ne kadar tehlikeli bir iş olduğunu belirtir. Bu sebeple hepsini tercümeye cüret gösteremeyeceğini söyleyerek sahih olanları tercüme etmek üzere padişaktan izin alır. Daha sonra diğer raşid halifeler için kendisi onar hadîs ekleyerek bu eseri meydana getirir. Dolayısıyla elinizdeki eser, dört halife hakkında onar hadîsten oluşmaktadır.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-605-4635-73-3

9 786054 635733